

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
651 81 Karlstad

Yttrande över Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förslag till föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) samt på järnväg (RID-S)

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet finner att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker därför förslaget.
2. Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller förslag till allmänna råd men dessa omfattas inte av Regelrådets granskning.

Regelrådet avgränsar yttrandet till föreslagna ändringar i bilaga S som endast är tillämpliga för inrikes transport i Sverige och inte är en direkt följd av internationella åtaganden som Sverige är skyldiga att följa.

Innehållet i förslaget

FN och OTIF (den mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik) utvecklar och reviderar fortlöpande bestämmelserna i ADR (transport av farligt gods på väg och i terräng) samt i RID (transport av farligt gods på järnväg). Förslagen bygger på internationella överenskommelser som Sverige enligt direktiv 2008/68/EG måste tillämpa även vid inrikes transport av farligt gods.

Delar av förslaget avser översättning som gäller för internationell transport av farligt gods på väg och i terräng samt på järnväg. Texterna i dessa avsnitt baseras på internationellt antagna texter som redan är beslutade vilket innebär att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) själva inte har mandat att genomföra några ändringar. Av den anledningen önskas enbart språkliga synpunkter på dessa ändringar. MSB har också utfört en översyn av bestämmelserna i bilaga S som endast är tillämpliga för inrikes transport i Sverige, dessa bestämmelser modifierar eller kompletterar övriga föreskrifter.

Flera nya bestämmelser har tillkommit i ADR och RID under de senaste åren. Det inkluderar särbestämmelse för förbrukade aerosolbehållare och vissa undantag för transport av förbrukade lampor som innehåller farligt gods. MSB föreslår därför att reglerna om transport av farligt gods som avfall anpassas med bilagor till direktiv 2008/68/EG, dvs. bilagor till ADR-överenskommelsen och till COTIF-

fördraget. Det innebär att del 16 i ADR-S arbetas om och att en del 16 införs i RID-S om undantag. Bland annat föreslås undantagsmöjligheter så att uttjanta förpackningar utifrån vissa kriterier helt kan undantas från övriga föreskriftskrav. Om undantaget inte införs skulle exempelvis gamla färgburkar hanteras som farligt gods och inte som metallavfall. Avstegsmöjligheter föreslås också för vissa typer av farligt gods som är avfall främst för specifik typprovning av förpackningar. Det innebär exempelvis att en mindre förpackning inte behöver vara typprovd om den omsluts av en större typprovd förpackning. Antalet förbjudna ämnen, som inte får transporteras enligt bestämmelserna i del 16, föreslås utökas.

I del 21 föreslås bland annat bestämmelser angående vad som avses med ett godtagbart kvalitetssystem för förpackningar som ska rekonditioneras samt för IBC-behållare som ska repareras eller genomgå återkommande kontroll. Bestämmelserna preciserar vad som minst ska ingå i ett kvalitetssystem. Nuvarande bestämmelser om kvalitetssystem är inte tydligt specificerade i ADR-S och RID-S. Sveriges Tekniska Forskningsinstitut (SP) är idag behörigt att bedöma och godkänna kvalitetssystem av nya förpackningar (ej rekonditionerade) och nya IBC-behållare (ej reparerade IBC-behållare eller IBC-behållare som ska genomgå första eller återkommande kontroll). Förslaget innebär också att det blir MSB som godkänner kvalitetssystem och inte SP. Därutöver föreslås en möjlighet i ADR-S att använda en laboriemetod för att testa och utvärdera kemisk kompatibilitet mellan ämne och förpackning och IBC-behållare av polyeten. Möjligheten finns redan idag i RID-S.

Till sist föreslås också ändringar i del 22 som rör kontroll av IBC-behållare. Systemet som föreslås för att kunna utföra kontroller av IBC-behållare motsvarar till viss del tidigare system för kontroll. Systemet bygger på att de som utför första kontroll av IBC-behållare efter reparation och återkommande kontroll av IBC-behållare måste ha genomgått en utbildning som är godkänd av MSB. Den första kontrollen som sker i samband med tillverkning anses motsvara företagets produktionskontroll varför reglering av sådan kontroll inte föreslås. Den föreslagna utbildningen består av en praktisk del och en teoretisk del. MSB föreslår att det inte längre ska ställas krav på att de personer som genomgår utbildningen ska examineras. Ett utbildningsbevis föreslås vara giltigt i fem år och behöver därefter repeteras för att personen ska fortsätta få kontrollera IBC-behållare enligt denna del. Övergångsbestämmelser föreslås så att befintliga intyg att utföra kontroll av IBC-behållare och som utfärdats före 1 januari 2015 ska fortsätta att gälla tills de löper ut. Vidare föreslås att de utbildningsanordnare som vill genomföra utbildning av personer som utför första kontroll av IBC-behållare efter reparation och återkommande kontroll av IBC-behållare ska ansöka om detta hos MSB, liksom vad en sådan ansökan ska innehålla för uppgifter. Precisering föreslås också vilka ämnesområden som en utbildningsplan minst ska omfatta.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

Av remissen framgår att förslaget berör verksamheter/aktörer i Sverige som är delaktiga i transport av farligt gods. Hit räknas bland annat avsändare, mottagare, tillverkare av tankar och förpackningar samt transportörer. De flesta som i sin verksamhet avsänder eller utför transporter av farligt gods har en säkerhetsrådgivare.

Omkring 4400 företag har idag säkerhetsrådgivare och berörs av förslaget. Omkring 1700 av dessa anges vara små företag. Därutöver finns företag som transporterar farligt gods men som inte har krav på säkerhetsrådgivare men som likväl kan beröras av förslaget. I dagsläget anges det finnas ca 200

utbildningsanordnare i Sverige som är godkända av MSB för att bedriva förarutbildning. De flesta förare som transporterar farligt gods i vägfordon måste genomgå utbildning med tillhörande prov. I dag finns 75000 förare som har avlagt prov. Alla dessa arbetar dock inte med att transportera farligt gods.

MSB uppger sig endast ha kännedom om två företag som rekonditionerar förpackningar och känner inte till några företag som reparerar IBC-behållare. Ungefär 210 personer är utbildade för att kunna utföra återkommande kontroll av IBC-behållare. Det finns idag fyra företag som är godkända av MSB att utbilda personer enligt nuvarande 6 § och som kan komma att påverkas av föreslagna ändringar i del 22 av remissen.

Avseende förslag i del 16 anges i konsekvensutredningen att nya kemikalielistor kan behöva tas fram istället för de gamla. Av remissen framgår att MSB bedömer att utökning av antalet förbjudna ämnen inte ska innebära någon väsentlig skillnad mot tidigare. Vidare anges i remissen att förslag om kvalitetssystem i del 21 kan medföra att det tar ca 2-3 dagar att ta fram det nya kvalitetssystemet, om företagen inte redan har tagit fram liknande kvalitetssystem som de arbetar efter. Möjligheten att använda laboratoriemetod vid provning i ADR-S anges också kunna medföra minskade kostnader och tidsåtgång. Kostnader anges också kunna förekomma till följd av förslag i del 22 för att revidera utbildningsprogram och rutiner så att de hänvisar till korrekt lagstiftning.

Enligt Regelrådet är det oklart om exempelvis föreslagna ändringar avseende kvalitetssystem i del 21 om vad som ska kontrolleras också kan medföra konsekvenser för företagens administrativa kostnader. Det saknas även precisering av den angivna minskade tidsåtgången och kostnadsminskningen som kan uppstå till följd av möjligheten att använda laboratoriemetod vid provning liksom i vilken mån förändringen kan ha administrativa effekter. Vidare tillkommer administrativa kostnader för utbildningsanordnare som behöver ansöka om att få bedriva utbildning för personer som utför första kontroll av IBC-behållare efter reparation och återkommande kontroll av IBC-behållare enligt del 22. Det framgår inte heller om precisering av ämnesområden som en utbildningsplan minst ska omfatta kan ha en påverkan på företagens administrativa kostnader. I remissen saknas helt beloppsmässiga uppskattningar av de administrativa kostnadsförändringarna som förslaget kan förväntas medföra för berörda företag. Mot bakgrund av det anförda finner Regelrådet att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker därför förslaget.

Konsekvensutredningen

Av konsekvensutredningen framgår bakgrund och syfte med förslaget liksom beskrivning av antal berörda företag, planerade informationsinsatser, konkurrensförhållanden, hur förslaget kan påverka små företag samt förslagets överensstämmelse med EU-rätten.

Utöver framtagande av nya kemikalielistor anges att förslag i del 16 kräver förändringar i datasystem och att fler behållare för avfall behöver anskaffas. Viss uppskattning finns redovisad avseende kostnader till följd av instudering utifrån de föreslagna förändringarna. Som framgår ovan anges i remissen att möjligheten att använda en laboratoriemetod för att testa och utvärdera kemisk kompatibilitet mellan ämne och förpackning och IBC-behållare av polyeten kan medföra minskad tidsåtgång och kostnad för företag. Vidare anges att förslag i del 22 kan medföra minskade inkomster för utbildningsanordnare genom att examinationsmomentet tas bort och utbildningen blir kortare. En redovisning finns av den förväntade tidsåtgången för en utbildning och kostnaden för en utbildning enligt dagens system anges vara ca 10 000 kr.

Enligt Regelrådet hade det varit önskvärt att samtliga kostnadsmissiga konsekvenser redovisades samlat i konsekvensutredningens avsnitt 3 och att en tydlig uppdelning gjorts mellan administrativa och övriga kostnader. Som framgår ovan är de administrativa kostnaderna ofullständigt beskrivna. Utöver kostnadsuppskattning av instuderingskostnader saknar konsekvensutredningen helt beloppsmässiga uppskattningar av de kostnadsförändringar som förslaget kan medföra. Exempelvis kan Regelrådet inte värdera kostnader till följd av förändringar i datasystem och att fler behållare behöver införskaffas utifrån förslag i del 16. Det är inte heller möjligt att bedöma vilken potentiell kostnadsbesparing som finns till följd av möjligheten att använda laboratoriemetod i del 21 ADR-S och i vilken mån kostnadsbesparingen är att betrakta som administrativ eller annan kostnadsbesparing. Det är också otydligt vilka eventuella kostnadsmissiga effekter, som förslag om vad som ska kontrolleras enligt del 21, kan medföra för berörda företag. Därutöver hade det varit önskvärt med förtydligande av den eventuellt förändrade tidsåtgången för utbildning som föreslås i del 22.

Regelrådet saknar också en tydlig beskrivning av storleken på de företag som berörs av delförslagen. Avseende alternativa lösningar saknas redogörelse för om ADR och RID ger möjlighet till ytterligare lättnader utöver de som föreslås i bilaga S och motivering till varför sådana eventuella lättnader inte har föreslagits. Regelrådet har förståelse för svårigheten att beräkna eller uppskatta vissa kostnader men anser att exempelberäkningar av möjliga effekter för genomsnittliga företag ändå borde ha varit möjligt att redovisa. Sådana exempelberäkningar hade kunnat ge en tydligare bild av förslagets ekonomiska effekter för företag.

Utifrån det angivna finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller de krav som följer av 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 27 augusti 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Eleonor Kristoffersson. Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Christian Pousette.

Karin Lindell
Ordförande

Christian Pousette
Föredragande